

זהר הקדוש

עם ביאור הפטר והפסוק

פרשת שמות - שמירת הפה מדיבורים ומאכלים אסורים

'מים' ומשיב, **אלא** - אין הכתוב ממשיך לדבר על זעיר אנפין, אלא **דא הוא שְׁמָא דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא** - זה הוא שמו של המלך הקדוש, כלומר מדובר כאן על המלכות וזהו 'אוהב ימים', **דְּאַחֲדָא בְּאִינוּן יוֹמִין עֲלָאִין** - שנאחזת באלו הימים העליונים, שהם השש ספירות של זעיר אנפין כדי להבנות מהם **דְּאַקְרוּן** - שנקראים **'ימי השמים על הארץ'**, ומפרש **'ימי השמים'** ודאי, כלומר בדוקא אמר 'ימי השמים', כי 'מים' הם הספירות של זעיר אנפין הנקרא 'שמים', והן מאירות **'על הארץ'** ודאי שהיא המלכות הנקראת 'ארץ', ובזה יובן מהו 'אוהב ימים לראות טוב', לומר על בחינת המלכות שמקבלת השפעתה מ'מים' שהם ספירות זעיר אנפין ולכן אוהבת 'מים' משמש מקבלת השפעתה.

אחר ביאור סוד הכתוב 'מי האיש החפץ אוהב ימים לראות טוב', שמדבר על שפע החיים העליונים מן הבינה אל הזעיר אנפין, ועל המלכות הנאחזת בו"א בבחינת 'אוהב ימים', מבאר עתה שהרוצה לזכות לכל זה יקיים את המשך הכתוב 'נצור לשונך מרע ושפתך'.

זהו משמעות הכתוב 'מי האיש החפץ חיים, מאן דְּבַעֵי חַיִּים דְּלַעֲיָלָא' - מי שרוצה חיים של מעלה לזכות לשפע הנשפע לזעיר אנפין מהבינה, לְמַהֲוִי לִיה חוֹלְקָא בְּהוּ - שיהיה לו חלק בהם, וכן המשך הכתוב 'אוהב ימים לראות טוב' היינו ומאן דְּבַעֵי יוֹמִין עֲלָאִין - מי שחפץ בימים העליונים שהם השש קצוות של זעיר אנפין שמהם נמשך שפע למלכות, לְאַתְדַּבְּקָא בְּהוּ - להדבק בהם דהיינו בזעיר ונוקביה, שעליהם נאמר (דברים ד ד) 'אתם הדבקים בה' אלקיכם, וְלִרְחֻמָּא לְהוּ - ולאוהבן כמ"ש (שם ו ה) 'ואהבת את ה' אלהיך, אז יִנְטֵר פּוֹמִיָּה מִכְּלָא - ישמור פיו מכל דבר הצריך שמירה, וזהו 'נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה'. ויִנְטֵר פּוֹמִיָּה וְלִישְׁנִיָּה - ישמור פיו ולשונו, דהיינו יִנְטֵר פּוֹמִיָּה מִמִּיכְלָא וּמִמְשַׁתֵּי דְּמִסָּבָא לְנַפְשָׁא - ישמור פיו ממאכל ומשתה אסור שמטמא את הנפש, וּמִרְחָקָא לְכַר נֶשׁ מֵאִינוּן חַיִּין - ומרחיק לאדם מאותם חיים של הבינה הממשיכה שפע לזעיר אנפין הנקרא 'לשון', וּמֵאִינוּן יוֹמִין - וכן מאותם ימים של ספירות זעיר אנפין הנמשכים למלכות הנקראת 'פה', ויִנְטֵר לִישְׁנִיָּה מִמְלִין בִּישְׁוִין וישמור לשונו מדיבורים רעים, דְּלֹא יִסְתָּאב בְּהוּ - שלא יטמא בהם, ויִתְרַחַק מִנִּיהוּ - ויתרחק מהם, כלומר מהחיים העליונים שהם בינה וזו"ן, וְלֹא יִהְיֶה לִיה חוֹלְקָא בְּהוּ - ולא יהיה לו חלק בהם בעולם הבא.

אחר שהפליג בשכר השומר פיו ולשונו, מוסיף רבי אבא לבאר, דכשם שבעולם התחתון יש פה ולשון, כן באצילות יש בחינת פה ולשון, והפגום כאן בעולם התחתון, גורם לפגם גם בעולם העליון.

תא חזי - בא וראה, **פּוֹמָא וְלִישְׁוִן, אֲתֵר עֲלָאָה הֲכִי אֲקָרִי** - מקום עליון בעולם האצילות הוא שנקרא 'פה ולשון', וּבְגִין כֵּךְ - ומשום כן **לֹא יִפְגֹּם אִינִישׁ פּוֹמִיָּה וְלִישְׁנִיָּה** - לא יפגום אדם פיו ולשונו הרומזים על מדות

במאמר שלפנינו יבאר ענין שמירת הפה מדיבורים ומאכלות אסורות, שעל ידי זה זוכה להידבק בהקדוש ברוך הוא. עוד יבאר שציווה הכתוב על ישראל לאכול רק מהבהמות הטהורות ששורשם במלכות המתיחדת עם היסוד הנקרא כל. ומתחלה פתח בביאור אמירת הציווי גם לאהרן. ויוסיף בביאור הכתובים 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב'.

תחילה יבאר הטעם שנאמרה פרשת מאכלות אסורות גם לאהרן, לפי שהוא העומד לישראל ללמדם להבדיל בין האסור למותר.

נאמר בפסוק (ויקרא יא א) **'וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר אֲלֵיהֶם זֹאת הַחֵיהָ אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ וְגו'**, ושואל **מֵאִי שְׁנָא הֲכָא אַהֲרֹן** - מדוע שיתף כאן הכתוב גם את אהרן במצות הפרשה בין הבהמות והחיות הטהורות לטמאות. ועונה **אֵלָּא בְּגִין דְּאִיהוּ קִיָּמָא תְּדִיר לְאַפְרָשָׁא בִּין מִסָּבָא וּבִין דְּכֵּי - מִפְּנֵי שֶׁאֶהֱרֹן עוֹמֵד תְּדִיר לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא לַטְהוֹר כְּגוֹן בְּנִגְעִים שֶׁהֵכֵה מִטְהַר אֶת הַטְהוֹר וּמִטְמֵא אֶת הַטָּמֵא, לִכֵּן נִצְטוּהוּ אַהֲרֹן בְּמִצְוָה זו שְׁגֵם הִיא עֲנִינָה לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטְהוֹר, דְּכֵּתִיב - כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב 'לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטְהוֹר'.**

אחר שביאר הטעם למה אהרן גם כן נצטווה בפרשה זו, יבוא רבי אבא לעסוק בחומר קדושת הפה מדיבורים ומאכלות אסורים ושכר הנוהר בהם. תחילה דורש את הכתוב 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב'.

רַבִּי אֲבָא פִּתַּח וְאָמַר לְבָאֵר אֶת הַפְּסוּק (תהלים לד יג-טו) 'מִי הָאִישׁ הַחֹפֵץ חַיִּים אֲהֵב יָמִים לְרֵאוֹת טוֹב' וְגו' 'נִצּוֹר מִרַע וְנִשְׁמַר מִדְּבַר מִרְמָה' וְגו' 'סוֹר מִרַע וְנִשְׁמַר טוֹב' וְגו', וְכֵתִיב - וְכֵן כְּתוּב (משלי א ג) 'שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצְּרוֹת נִפְשׁוֹ' וְגו', וְשׁוֹאֵל רַבִּי אֲבָא, מֵה שֶׁכְּתוּב 'מִי הָאִישׁ הַחֹפֵץ חַיִּים, מֵאִן חַיִּים - עַל אִיזוֹ חַיִּים מְדַבֵּר מִדְּבַר הַכְּתוּב, אִם הַכוֹוֶנָה לְחַיֵּי עוֹלָם הַזֶּה, זֶה אֵינוֹ, שֶׁכֵּבֵר רָאִינוּ צְדִיקִים שֶׁמָּתוּ לְמִירוֹת צְדָקוֹתָם, אֵלָּא אֵלֵּין חַיִּים דְּאַקְרוּן עֲלָמָא דְּאַתִּי - אֵלָּא אֵלֵּין חַיִּים שֶׁנִּקְרָאִים עוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא בְּחִינַת הַבִּינָה, וְחַיִּים תַּמָּן שְׂרִיָּין - וְהַחַיִּים שֶׁם שׁוֹרִים, כְּלוֹמֵר חַיִּין שֶׁל זַעִיר אֲנִפִּין שׁוֹכְנִים בְּבִינָה וּמִמֶּנָּה תְּדִיר בָּאִים הַחַיִּים אֵלָּיו, וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר 'מִי הָאִישׁ הַחֹפֵץ חַיִּים וְכו'' נִצּוֹר לְשׁוֹנְךָ מִרַע' כִּי הַשּׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ זֹכֵה לְהוֹרִיק שֶׁפֶע חַיִּים מִהַבִּינָה אֶל הַזַּעִיר אֲנִפִּין, וְעַל דָּא תְּנִינִי - וְעַל זֶה שֶׁנִּינֵי שֶׁזַּעִיר אֲנִפִּין נִקְרָא 'עֵץ חַיִּים', - וְאֵין הַכוֹוֶנָה עַץ שֶׁהוּא חַיִּים אֵלָּא, הִיא אֵילָנָא - הוּא הָאֵילָן שֶׁחַיּוֹת וְקִיּוֹמֵי מֵאִינוּן חַיִּים - מֵאוֹתָם הַחַיִּים הָעֲלִיּוֹנִים דְּהֵיִינוּ מִהַבִּינָה, וְהוּא אֵילָנָא דְּאַתְנַטֵּעַ בְּאִינוּן חַיִּין - אֵילָן הַנֶּטוּעַ בָּאלוֹ הַחַיִּים. וְעַל דָּא - וְעַל זֶה 'מִי הָאִישׁ הַחֹפֵץ חַיִּים' כְּתִיב - כְּתוּב בְּדוּקָא לְשׁוֹן 'מִי הָאִישׁ, כִּיֹּן שֶׁהִמּוּחִין הַבָּאִים מִן הַבִּינָה הַנִּקְרָאֵת 'מִי' מִחַיִּים אֶת זַעִיר אֲנִפִּין הַנִּקְרָא 'אִישׁ', וְהוּא 'חֹפֵץ' שִׁיּוּנוֹ לִי 'חַיִּים' מִשֶּׁם.

אחר שביאר סוד הכתוב 'מי האיש החפץ חיים', שמדבר על הז"א שמקבל חיים העליונים הבאים מן הבינה, מבאר את המשך הכתוב 'אוהב ימים לראות טוב' שהיא המלכות הנאחזת בו"א הנקרא 'מים'.

אחר שביאר סוד הכתוב 'מי האיש החפץ חיים', שמדבר על הז"א שמקבל חיים העליונים הבאים מן הבינה, מבאר את המשך הכתוב 'אוהב ימים לראות טוב' שהיא המלכות הנאחזת בו"א הנקרא 'מים'.

ומבאר את המשך הכתוב 'אוהב ימים לראות טוב', ושואל, מאן - מי נקרא

העליונות וכל שכן לאסתאבא נפשיה וגרמיה - וכל שכן ישמור עצמו ממאכלות אסורות, בגין דאסתאבא הוא בעלמא אחרא - בגלל שעל ידי זה הוא נטמא בעולם אחר של מעלה, והא אוקימנא - וכבר העמדנו וביארנו דבר זה.

אחר שביאר שמירת הפה מדברי אסור, מוסיף לבאר שמירת הפה והגוף ממאכלות אסורות:

הקדמה: ידוע שארבע קליפות הן: רוח סערה, ענן גדול, אש מתלקחת ונוגה, והשלש נקראות רעות וטמאות והן כקליפת האגוז שאינן ראויות להאכל, אבל רביעית נקראת נוגה היא הקרובה לקדושה שצד פנימיותה סובב את המוח שהוא האוכל ולכן היא נוחה להתקן, וידוע שהבהמות הטהורות באות מקליפת נוגה המעורבת טוב ורע, ועל ידי אכילתו אותן, אנו מבררים הטוב שבהם מהרע, כדי להחזירם לקדושה. אבל בהמות טמאות הם בחינת הקליפות הקשות והרעות שאין בנו כח לבררם, כיון שקדושתן היא מיעוטא דמיעוטא, ואם יאכלם האדם לבררם, אדרבה יגבר כח הטומאה עליו ויתערב בחלק נפשו ועל ידי זה כל לבוש נפשו יחזור להיות רע גמור. במאמר שלפנינו מבאר שציווה הכתוב על ישראל לאכול רק מהבהמות הטהורות ששורשם במלכות המתיוחדת עם היסוד הנקרא כל.

כתוב בפסוק (ויקרא יא ב) 'זאת החיה אשר תאכלו מפל הבהמה וגו', ושואל הא כי קרא לאו רישיה סיפיה, ולא סיפיה רישיה - מקרא זה אין תחילתו כסופו, ואין סופו תחילתו, פתח הכתוב 'זאת החיה' בקדמיתא - בתחילה, ולבתר ולבסוף סיים 'מפל הבהמה', כלומר פתח בחיה וסיים בבהמה. ומתוך אלא אמר קודשא בריך הוא - הקדוש ברוך הוא, בכל זמנא דישראל מנטרי נפשיהו וגרמיהו דלא לסאבא לון - בכל זמן שעם ישראל שומרים נפשם וגופם שלא לטמא אותם, ודאי על זה נאמר 'זאת החיה אשר תאכלו', משום שאז יהיו שכיחין בקדושה עלאה לאתדבקא בשמי - יהיו נמצאים בקדושה העליונה להתנדב בשמי שהוא המלכות הנקראת 'זאת', וכל זה הוא בבירור דהיהא בהמה דברירנא לכו למיכל - בזכות בירור זה של אכילת בהמה זו הטהורה שבירתי והתתתי לכם באכילה, לכן צויתי אתכם לא תסתאבו בהו - אל תיטמאו בהם בבהמות שאינן טהורות, ותהווין דבקין בשמי - ותהיו דבקים בשמי שהיא המלכות.

וכל זמנא דלאו אינון נטרין נפשיהו וגרמיהו ממילא ומשתא - וכל זמן שאינם שומרים נפשם וגופם ממאכל ומשתא אסור, יתדבקון פאתר אחרא מסאבא לאסתאבא בהו - ידבקו במקום אחר טמא לגמרי

להיטמא בו, ובגין כך פתיב - ומפני כן נאמר 'זאת החיה אשר תאכלו מפל', 'מפל' ודאי פירוש, בדווקא נקט 'מפל', כי מי שאוכל בקדושה ובטהרה רק מאכלות כשרות, זוכה לאכול משפע המלכות שמקבלת מהיסוד הנקרא 'כל', דאיהו רזא דשמא קדישא לאתדבקא ביה - שזהו סוד היחוד של השם הקדוש להידבק בו, כי כאשר אוכלים משפע המלכות ממה שמקבלת מהיסוד אז נעשה יחוד זעיר אנפין ונוקביה, שמות הוי"ה אדנ"י. וזהו שכתוב 'מפל הבהמה אשר על הארץ', - כי בגין דהאי מיכלא דהאי בהמה אשתכח דכיא - כיון שאכילת בהמה זו נמצאת טהורה ולא יסאב לכו - ולא תיטמאו 'הא לכו חולקא בשמי' - יהיה לכם חלק בשמו של הקב"ה ע"י יחוד שמות הוי"ה עם אדנ"י שהוא יחוד זעיר ונוקביה כנזכר, לאתדבקא ביה - להידבק בו.

אחר שביאר כי האוכל מאכלות כשרים נדבק במלכות שהיא השכינה הקדושה, מוסיף לבאר כי האדם שאינו נשמר בזה עתידה מדת המלכות להפרע ממנו.

תו - עוד פרוש על מה שכתוב 'זאת החיה אשר תאכלו'. ומקדים ואומר שהנה בפרעה פתיב - כתוב קודם מכת דם (שמות ז יז) 'בזאת תדע פי אני ה', וכוונת הקב"ה לומר לפרעה הא 'זאת' לקבלך לאתפרעא מנך - הרי מדת המלכות הנקראת 'זאת', עומדת כנגדך להנקם ממך, אוף הכא - אף כאן מה שכתוב 'זאת החיה אשר תאכלו מפל הבהמה', כוונת התורה לומר הא 'זאת' לקבליכון - הרי מדת המלכות עומדת כנגדכם לאתפרעא מנייכו אי תסאבון נפשכון - להפרע מכם אם תטמאו עצמכם. ומפרש הדבר מאי טעמא - מה טעם שבמצוה זו תפרע דווקא המלכות יותר משאר המצוות, בגין דנפשטא מנה הו - משום שנפשות בני ישראל נמשכות מהמלכות, שהיא בחינת נפש והמטמא עצמו מסלק חיות נפשו ממנה, ואי אתון תסאבון לההוא דילה - ולכן אם אתם מטמאים את לבוש המלכות, הא 'זאת' לקבלייכו - עומדת המלכות כנגדכם להפרע, אמנם המלכות עומדת כנגדם בין לטוב ובין למוטב, ולכן אמר, אי לטב - אם לטוב, כלומר שתאכלו מאכלות כשרות, היא קיימא לגבייכו - הרי היא עומדת לפניכם לזכות ולשכר טוב, אי לביש - ואם לרע כלומר אם תאכלו מאכלות אסורות, היא קיימא לגבייכו - היא עומדת לפניכם להפרע מכם.

וכל שכן לאסתאבא נפשיה וגרמיה, בגין דאסתאבא הוא בעלמא אחרא, והא אוקימנא.

'זאת החיה אשר תאכלו מפל הבהמה' וגו' (ויקרא יא ב), האי קרא לאו רישיה סיפיה, ולא סיפיה רישיה. 'זאת החיה' בקדמיתא, ולבתר 'מפל הבהמה'. אלא אמר קודשא בריך הוא, בכל זמנא דישראל מנטרי נפשיהו, וגרמיהו, דלא לסאבא לון, ודאי 'זאת החיה אשר תאכלו', יהיו שכיחין בקדושה עלאה, לאתדבקא בשמי, בבירור דהיהא בהמה דברירנא לכו למיכל, לא תסתאבו בהו, ותהווין דבקין בשמי.

וכל זמנא דלאו אינון נטרין נפשיהו וגרמיהו ממילא ומשתא, יתדבקון פאתר אחרא מסאבא, לאסתאבא בהו. ובגין כך פתיב, 'זאת החיה אשר תאכלו מפל', 'מפל' ודאי, דאיהו רזא דשמא קדישא, לאתדבקא ביה. 'מפל הבהמה' אשר על הארץ, בגין דהאי מיכלא דהאי בהמה אשתכח דכיא, ולא יסאב לכו, והא לכו חולקא בשמי, לאתדבקא ביה.

תו, 'זאת החיה אשר תאכלו', בפרעה פתיב (שמות ז יז) 'בזאת תדע פי אני ה'. הא זאת לקבלך, לאתפרעא מנך, אוף הכא 'זאת החיה אשר תאכלו מפל הבהמה', הא זאת לקבליכון, לאתפרעא מנייכו, אי תסאבון נפשכון, מאי טעמא, בגין דנפשטא מנה הו, ואי אתון תסאבון לההוא דילה, הא זאת לקבלייכו, אי לטב היא קיימא לגבייכו, אי לביש היא קיימא לגבייכו.

היא עומדת לפניכם לזכות ולשכר טוב, אי לביש - ואם לרע כלומר אם תאכלו מאכלות אסורות, היא קיימא לגבייכו - היא עומדת לפניכם להפרע מכם.

נפשי צמאה לדעת
כל רז סודך

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד"

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים